

งานวิจัยเรื่อง “จริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย” (Ethics of the Legal Profession) ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รศ.ดร.วริษา ชินวรรณโณ	หัวหน้าโครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพ
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ	หัวหน้าโครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย
นายอุทิศ บัวศรี	นักวิจัย
นางสาวคริสฐา คาราศร	นักวิจัย
นายพัฒนพงษ์ จันทร์เพชรพูล	ผู้ช่วยนักวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของหลักจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย เปรียบเทียบของไทยและต่างประเทศ ศึกษาปัญหาทางจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมายและผลกระทบของปัญหาที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน กลไกที่ควบคุมความประพฤติในวิชาชีพกฎหมาย เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย วิจัยใช้วิธีวิจัยผสมผสานกันระหว่างวิจัยจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลจากการศึกษาพบว่า พัฒนาการของหลักจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมายของไทยและต่างประเทศ มีความแตกต่างกันในเรื่องที่มาของแนวความคิดและทฤษฎี เพราะเป็นผลมาจากที่มาของประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง และสังคมที่แตกต่างกัน แต่จุดเชื่อมโยงที่นักปรัชญาชาวตะวันตกและตะวันออกเห็นตรงกัน คือแนวความคิดเรื่องความยุติธรรม การแบ่งแยกระหว่างความดีกับความชั่ว จริยธรรมส่วนตัวกับจริยธรรมสาธารณะ คุณค่าของงานและภาระหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายคือการดำรงไว้ซึ่งความสงบสุข สันติภาพของสังคม และความยุติธรรมอันทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายจำเป็นต้องมีจริยธรรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพทั่วไป สำหรับสภาพปัญหาของจริยธรรมวิชาชีพที่ประชาชนและผู้ประกอบวิชาชีพมีความเห็นตรงกันมากที่สุด คือ มีสาเหตุมาจากการขาดการปลูกฝัง ค่านิยม ความรู้ในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพอย่างลึกซึ้ง และปัญหาอันเนื่องมาจากการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ ค่านิยมและวัฒนธรรมของโลกยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับวัตถุ เงิน อำนาจ มากกว่าการรักษาคุณค่าจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งมีผลกระทบมากที่สุดคือ คนไม่เชื่อในระบบความยุติธรรม และผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย สังคมแตกแยกเกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม คนไม่กลัวกฎหมาย ประชาชนไม่ได้รับความยุติธรรมและเห็นความสำคัญ

ของจริยธรรมน้อยลง มีค่านิยมในทางวัตถุนิยม อำนาจนิยม บริโภคนิยม อันเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ปัญหาทุจริต ในด้านกลไกควบคุมความประพฤติที่กำหนดไว้ พบว่ามีความเหมาะสม แต่มีปัญหาเรื่องความจริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย จากผลการสำรวจทัศนคติของประชาชนชี้เห็นว่า ประชาชนยังคงเชื่อมั่นในวิชาชีพกฎหมาย และมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในวิชาชีพกฎหมาย ในงานวิจัยฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ทั้งในด้านการพัฒนากฎหมาย การบริหารงานบุคคลขององค์กรวิชาชีพ การปลูกฝังอุดมการณ์และค่านิยมที่ถูกต้อง การปรับปรุงด้านการศึกษาและหลักสูตรการเรียนการสอน การปรับปรุงระบบการตรวจสอบขององค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อให้เกิดการยกระดับจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เศรษฐกิจและสังคม และสร้างความเข้มแข็งให้กับมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักจริยธรรมในวิชาชีพว่าเป็นรากฐานและหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากสาธารณชนว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพที่มีเกียรติยศและศักดิ์ศรีในฐานะที่เป็นผู้อุทิศตนและเสียสละในกิจการงานสำคัญอันมีคุณค่ายิ่ง ในการเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความรักและความศรัทธาในความดีงาม ศีลธรรม ความยุติธรรม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความมั่นคงแห่งรัฐ ความสงบสุขของสังคม และสันติภาพให้เป็นสิ่งที่มืออยู่จริง และยังคงอยู่คู่สังคมตลอดไป ไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

คำค้น : จริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย , จริยธรรม , วิชาชีพ , กฎหมาย

**Research on “Ethics of the Legal profession” ”, Financially Sponsored By Thailand
Research Fund (TRF)**

Associate Professor Dr. Wariya Chinwanno	Head of the Research Project entitled “Professional Ethics”
Professor Vicha Mahakun	Head of the Research Project entitled “Ethics of the Legal profession”
Mr. Utit Buasri	Researcher
Ms. Karitta Darasorn	Researcher
Mr. Pattanapong Chanpetpul	Researcher

Abstract

The purposes of this study are (1) to comparatively study the development of ethical principles of Legal profession in Thailand and other countries; (2) to study problems of ethics of Legal profession and impacts of the problems to Thai society nowadays; (3) to study the mechanisms controlling the conduct in Legal profession; and (4) to propose the problem-solving guidelines of ethics of Legal profession. The methods of data collection for this study are document reviews, interviews and questionnaires.

The results of this study are (1) the development of ethical principles of Legal profession in Thailand and other countries is different in sources of ideas and theories. The divergence is result from the difference in history, politics, governance and society. However, there is some linkage in Legal Profession. What East & West philosophers view the same is the justice, the segregation between good and evil, the exclusion of personal interests from public interests, value of work and responsibilities of Legal profession that is to maintain harmony, peace of society and justice. All mentioned above require lawyers to hold the high moral standards than other professions. Two problems on ethics in Legal profession that citizens and Legal professions agree mostly are (1) lack of deeply cultivating core value and imparting the comprehension about legal ethics and (2) impacts of Globalization. With global changes, the present social value and culture pay more attention to the importance of materialism, capital and power than to maintain the core value of ethics in Legal profession. These two issues significantly cause people lost trust in justice system & Legal professions, disharmony and inequality in society, breaking the course of fear in laws and legislation, injustice, reduction in awareness of ethics profession, and increasing core value in

materialism, power, authoritarianism as well as consumerism. All these lead to numerous troubles such as economic, political, and social problems as well as corruption. It was found that the set mechanisms for controlling conduct in Legal profession are appropriate but the issue is no serious implementation or law enforcement in practice.

The finding of attitude survey indicates that people still trust in Legal Profession and they expect higher standards of Legal profession. This may lead to the important change in Legal profession. This study suggested the guidelines to solve the problems such as developing laws, managing human resource of Legal organization, cultivating accurate idea and core value, improving the education, teaching and training programs, enhancing the check and balance system of organizations that audit Legal profession.

The objectives of the guidelines are (1) to uphold ethics in Legal profession; (2) to keep up the pace of changes in global trend, economy, and society; (3) to promote a high standard of professional conduct for Legal profession; (4) to make lawyers aware of the importance of ethics in Legal profession that it is the foundation and focal point of Legal profession to build up the public trust that lawyers hold their dignity and honor as professions who devote themselves to maintain affection, faith in merit & morals, justice, human dignity, national security, peace of society and establish all these to exist and stay there timeless not to mention the past, present and future.

Key Words: Ethics of Legal Profession , ethics , profession , legal.